

BULGARISTAN

RAKAM VE
DYAGRAMLARLA

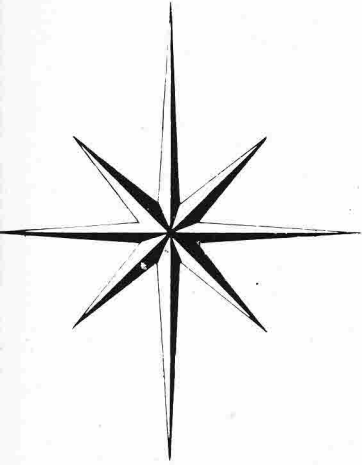
75

BULGARISTAN

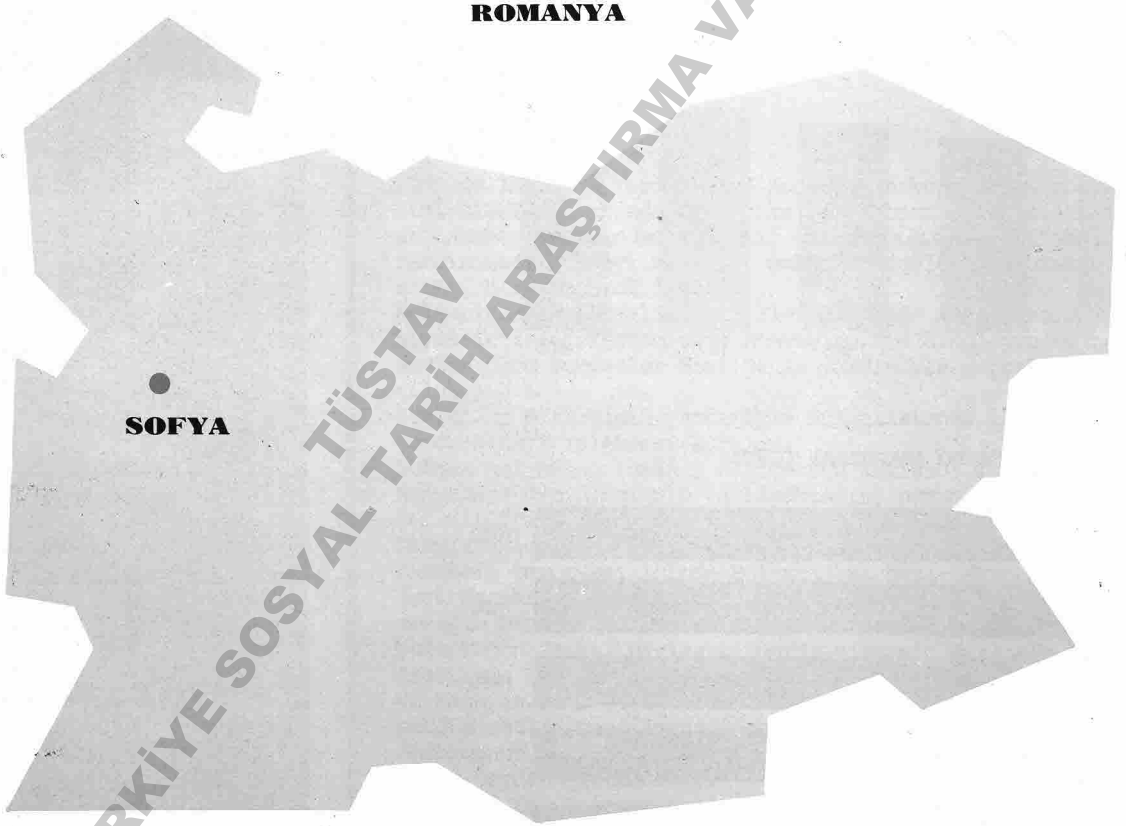
RAKAM VE
DYAGRAMLARLA

75

TÜRKİYE İSTATİSTİK TÜSTAV
TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

YUGOSLAVYA

ROMANYA

SOFYA

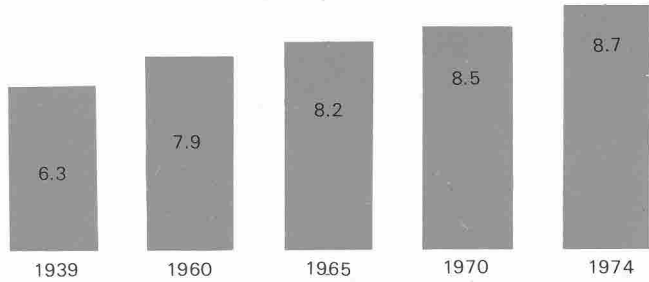
YUNANISTAN

TÜRKİYE

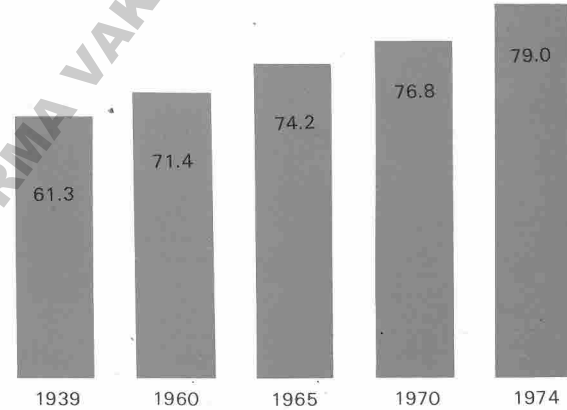
KARADENİZ

I NÜFUS

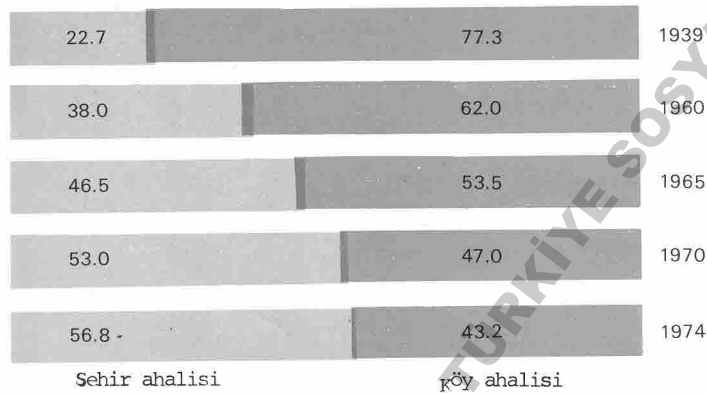
YIL SONUNDA NÜFUS SAYISI 8 MİLYON HESABIYLA

NÜFUS SIKLIĞI - KİLOMETRE KARE BAŞINA

ŞEHİR VE KÖY AHALİSİ ARASINDAKİ NİSPET.

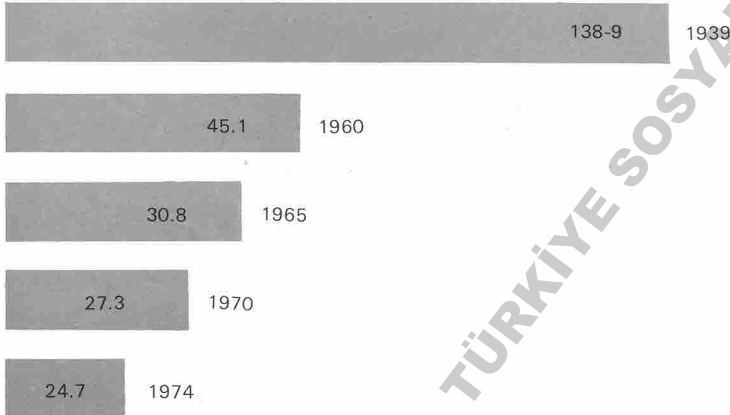
NÜFUSU 100 BİNİN ÜSTÜNDE OLAN KENTLER

AHALİNİN ORTALAMA HAYAT SÜRESİ:

	1935 - 39	1956 - 57	1965 - 74
Toplam	52	66	71
Erkek	51	64	69
Kadın	53	68	73

YENİ DOĞMUS 100 ÇOCUKTAN 1 YAŞINA VARAN ÇOCUKLARIN ÖLÜM ORANI.

Bulgaristan Halk Cumhuriyeti Avrupanın Güneydoğu kısmında bulunur; yüzölçümü III bin kilometre karedir. Nüfusu 1974 yılı sonunda 8.7 milyon kişi idi. Bir kilometre karelik alan üzerinde ortalama 78 kişi yaşar. Bulgaristan nüfus sayısı bakımından Avrupanın 33 ülkesi arasında 17 nci, nüfus sıklığı itibariyle ise 23 üncü gelir. Bulgaristanda üretim araçları üzerindeki özel mülkiyet hakkı ve insanın insan tarafından sömürülmesi yok edilmiş bulunmaktadır. Bu durum üretim güçlerinin hızla gelişmesine ve ahalinin arazi itibariyle önemli değişikliklere uğramasına, yeni bölgelere gidilmesine ve sonuç olarak şehir ve köy ahali arasındaki nispette temelli değişiklikler olmasına yol açtı. Şimdi ülke nüfusunun %57 si kentlerde yaşamaktadır.

Savaş sonrası sanayileşmenin, tarımın yenileşmesinin ve teknolojinin gelişmesinin etkisi altında kentler bir hayli büyüdü ve yeni yeni sanayi merkezleri meydana geldi. Birçok köy manzara değiştirerek şehir tipinden yerleşim yerleri haline geldi. Şehir nüfusunun %41 i Sofya, Plovdiv, Varna, Ruse, Burgas, Stara Zagora ve Plevne şehirlerinde yaşamaktadır. Ülkenin şehir nüfusunun %20 si Sofyada toplanmış bulunuyor.

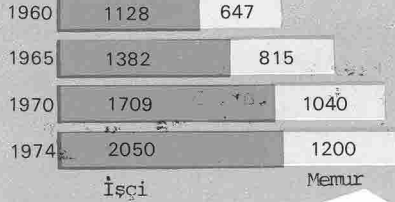
Bulgaristanın ahali parasız sağlık yardımından faydalanır. Çocuk ve anne bakımına büyük çaba harcanmaktadır. Bu gayretlerin bir sonucu olarak çocuk ölüm oranı 4 misli azaldı. Bulgaristan şimdi çocuk ölüm oranı düşük olan ülkeler arasında yer almaktadır. Bu oran 1 yaşına kadar olan 1000 çocuk üzerinde 25 tir.

Genel ölüm ve çocuk ölüm oranının düşmesi ortalama hayat süresinin artmasını sağladı. Hayat süresi 1935-1939 döneminde 52 den 1965-1971 döneminde 71 e çıktı.

Son yıllarda doğum oranı ve tabii nüfus artışı devamlı olarak yükselmektedir.

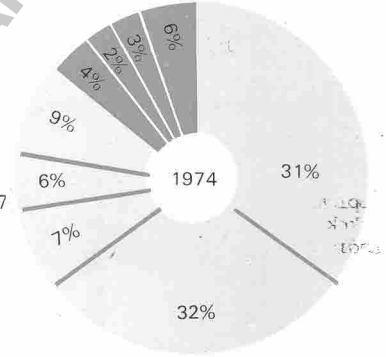
II. MADDİ TEKNİK KAYNAKLAR VE İSGÜCÜ

bin adet

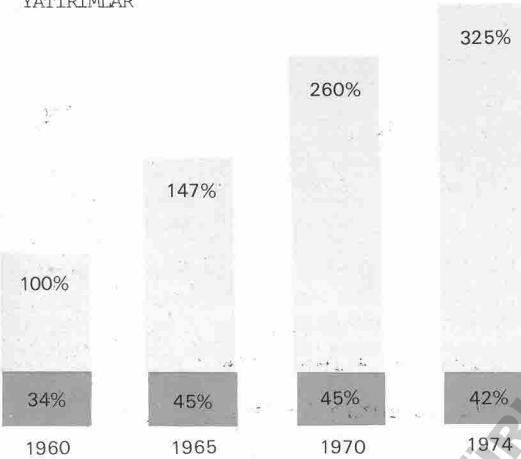

1974 DE SEKTÖR İTİBARIYLA ÇALIŞANLARIN ORANI

1. Tarım %31
2. Sanayi %32
3. İnşaat % 9
4. Taşıt işleri %6
5. Ticaret, maddî ve teknik donatım ve alım işleri %7
6. Başka işler %4
7. Kamu hizmet işleri %2
8. Sağlık, sosyal sigorta, beden terbiyesi %3
9. Eğitim ve kültür işleri %6

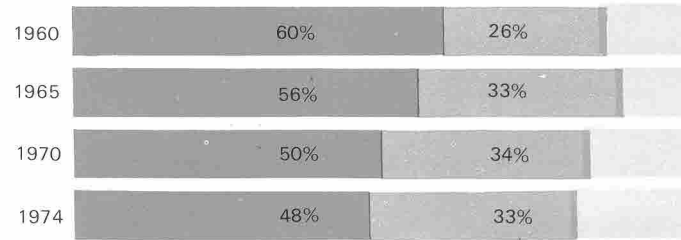
YATIRIMLAR

Genel sermaye yatırımları

Sanayide yapılan yatırımlar

YATIRIMLARIN STRÜKTÜRÜ

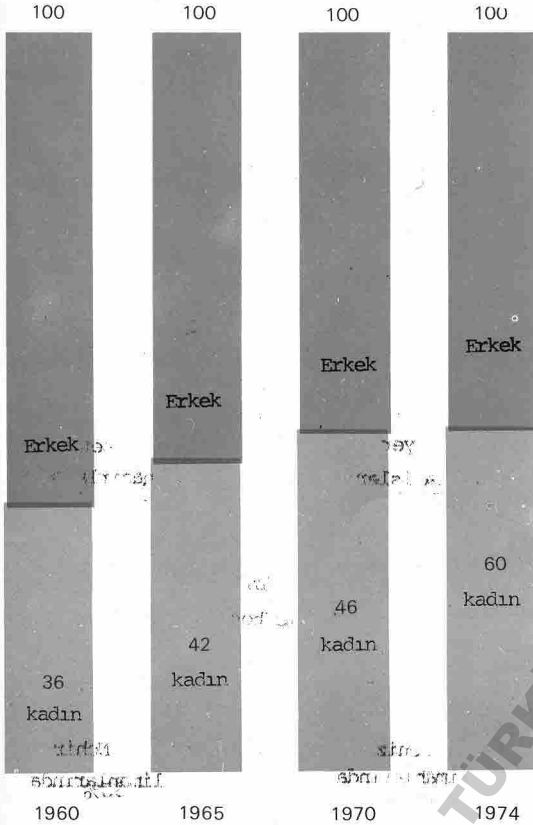

İnşaat ve montaj işleri

Makine ve donatımlar

Diğer işler

İŞÇİ VE MEMURLAR

Geçmişte ekonomik gelişmenin düşük bir düzede olması ülkenin iş kaynaklarının tam anlamıyla kullanılmasına imkân vermiyordu. Çalışacak durumda olan ahalinin büyük bir kısmı tarım alanında meşguldü. İkinci Dünya Savaşını izleyen yıllar içinde halk ekonomisinde çalışan ahalinin strüktüründe derin değişiklikler oldu. Sanayide, inşaatta, taşıt alanında ve tarım dışı öteki sektörlerde çalışanların sayısı ve nisbî payı artışlar kaydetti. Tarım dışında çalışanların oranı bu dönemin ilk yıllarında ekonomik bakımdan faal nüfusun yaklaşık olarak %20 si iken şimdi aşağı yukarı %65 e çıkmış bulunuyor. Toplumda yeni ilişkilerin kurulması Bulgar kadınlarına politik ve sosyal eşitlik sağladı. Şimdi işçi ve memurların %60 ı kadınlar. Bulgaristanda üretici güçlerin hızlı bir tempo ile gelişmesi yeni toplumun maddî ve teknik temellerinin kısa bir sürede atılmasını gerektiriyordu. Bu durum halk ekonomisinin bütün sektörlerinde gerçekleştirilen entanzif kuruculuğunun bir hayli genişlemesine imkân verdi. Sadece 1974 yılında inşaatta 4.3 milyar levalık yatırımlar yapıldı. Geçmişte iktisat ve kültür işlerine hiçbir zaman o kadar çok ödenek ayrılmamıştı. Sanayiinin gelişmesi için yapılan yatırımlar en fazla olmuştur. Yatırımların genel hacminin %42 si bu sektöre gitmiştir. Maddî üretim dışı alanlarda geniş bir kültürel ve sosyal kuruculuğa girildi. Bu arada birçok mesken binası, okul hastane, okuma yurdu, dinlenme evi yapıldı.

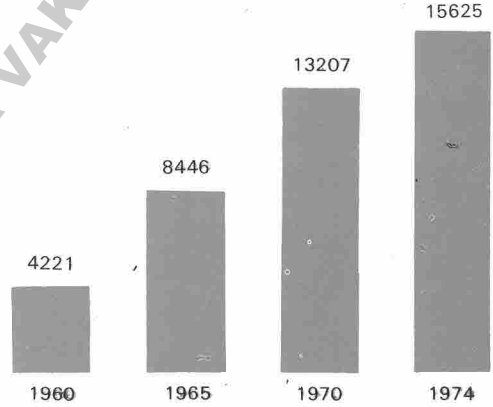
III. BİLİM VE TEKNİK İLERLEYİŞ

HAREKET GÜCÜ VE TEKNOLOJİ SÜREÇLERİ İÇİN İŞÇİ BASINA OPTALAMA OLARAK KULLANILMIŞ OLAN ELEKTRİK ENERJİSİ - KİLOVATSAAT HESABIYLA

1974

1974 DE İŞLERİN MAKİNELESTİRİLMESİ

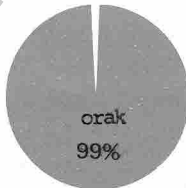
A. SANAYİDE

C. İNŞAAT İŞLERİ

B. TARIMDA

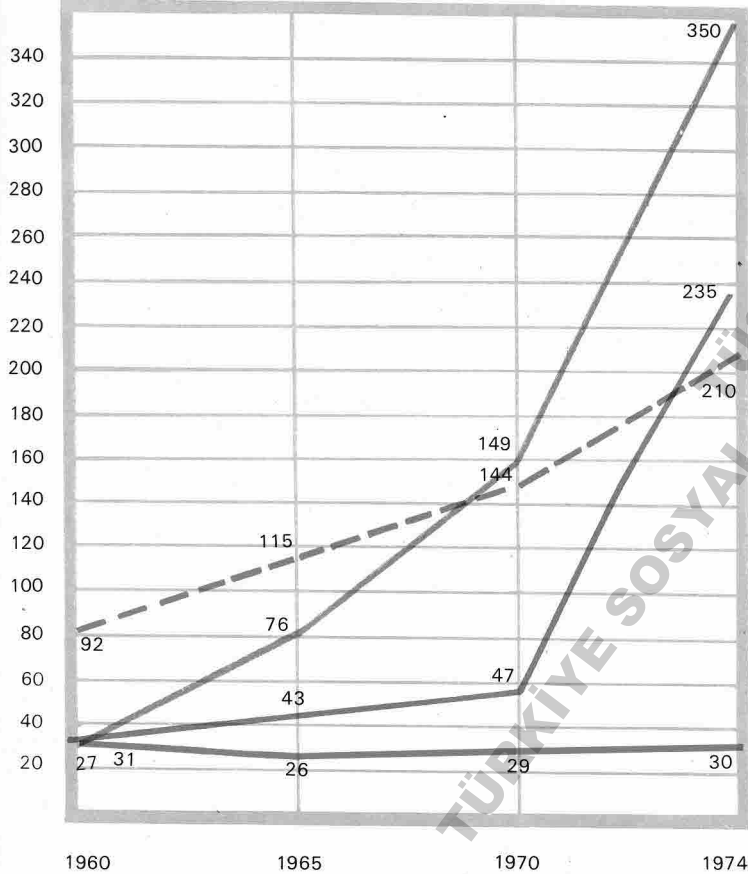
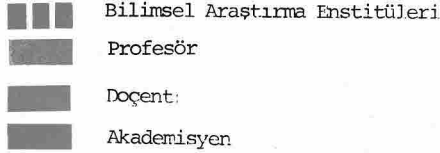

D. TAŞIT İŞLERİ

Yükleme boşaltma işleri

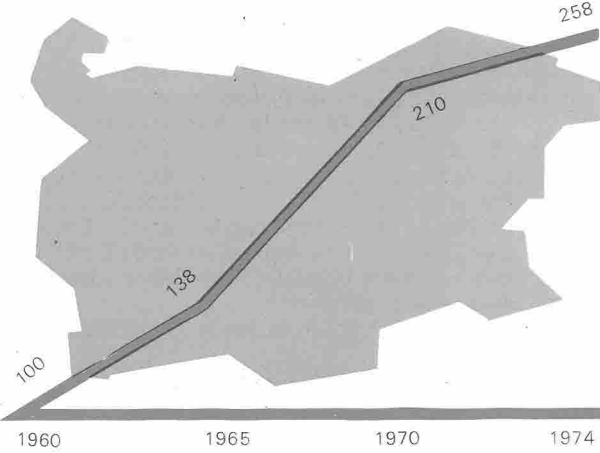
Bilimin gelişmesine son derece büyük önem verilmektedir. Kısa bir süre içinde birçok bilimsel kurum ve enstitü meydana getirildi. Bulgar Bilimler Akademisi baştanbaşa yeniden düzenlendi. Bir Tarımsal Bilimler Akademisi Kuruldu. Şimdi ülkede 10 binin üstünde bilim adamının görev aldığı 250 bilimsel araştırma enstitüsü faaliyet halindedir. 1974 yılında Bulgaristanda 1960 yılına kıyasla 2.3 misli fazla bilimsel araştırma enstitüsü ve yaklaşık olarak 3.9 misli fazla bilim adamı vardı. Yüksek öğrenim kurumlarına bağlı bilimsel araştırma sektörleri gelişti. Teorik ve deneysel bilimlerin birçok kolunda başarılar elde edildi.

Ülke topraklarının sinesinden değerli maden ve ham maddeler çıkarıldı; bunlar ağır endüstrinin gelişmesine bir temel oldu. Tarım alanında çalışan bilim adamları yeni sınıflı teknolojiler uyguladılar. Teknik bilimler üretim alanında en yeni ve progresif usullerin uygulanmasına geniş yardımda bulunmaktadır.

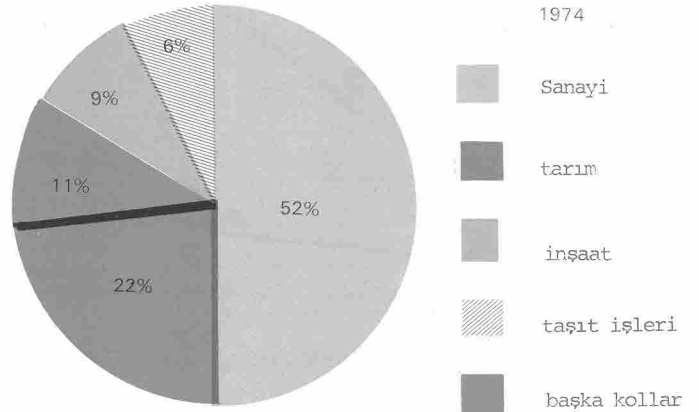
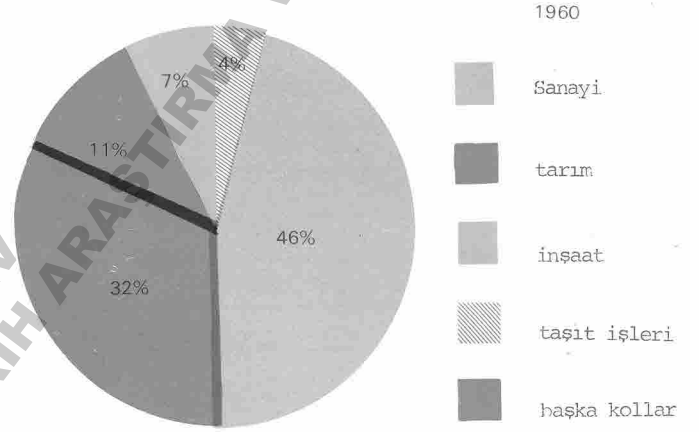
Yeni bir toplumun yaratılması emeğin teknikle donatım işlerinin hızla gelişmesini sağladı. İş süreçlerinin makineleştirilip otomatikleştirilmesi aralıksız bir şekilde genişlemektedir. 1974 yılında sanayide iş verimliliği 1948 yılına kıyasla 5 misli bir artış gösterdi. Sovyetler Birliğinin büyük yardımları sayesinde tarımın makine parkı aralıksız olarak genişlemektedir. Bulgaristanın tarımında şimdi sürüm, ekim ve orak işlerinin aşağı yukarı yüzde yüzü makineleştirilmiş bulunuyor. Demiryolu hatlarının %27 si elektrikleştirilmiş olup hızlı Dizel lokomotifleri buharlı lokomotiflerin yerini almaktadır. Şimdi Sofya-Pernik, Sofya-Plovdiv, Sofya-Varna, Sofya-Burgas şehirleri arasında ve öteki şehirler arasında otomatik telefon bağlantıları kurulmuştur.

IV. MİLLÎ GELİR

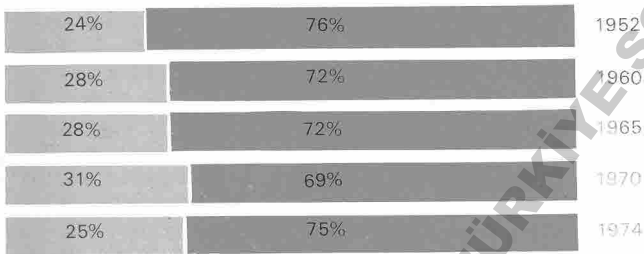
MİLLÎ GELİR ENDEKSİ

MİLLÎ GELİRİN SEKTÖRLERE GÖRE BÖLÜNÜŞÜ

MİLLÎ GELİRİN KULLANILIŞI

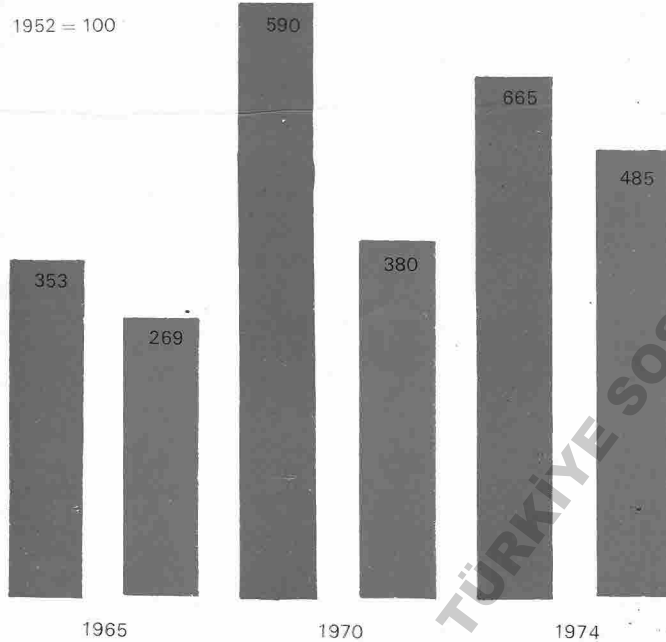
Birikim

Tüketim

FONLARIN BİÇİMİNE GÖRE MİLLÎ GELİR ENDEKSLERİ :

■ Birikim fonu
■ Tüketim fonu

1952 = 100

Üretim güçlerinin hızla gelişmesi ve emek verimliliğinin aralıksız olarak yükselmesi millî hâsıla ve millî gelirin bir hayli büyümelerine inkan verdi. Millî gelirin ortalama olarak dörtte üçü harcanan emeğin niceliği ve niteliği dikkate alınarak emekçilerin tüketimine gitmekte, dörte biri ise üretimin genişletilmesine ve her şeyden önce temel fonların çoğaltılmasına ayrılmaktadır.

1974 de üretime ait millî gelir Savaşöncesi 1939 yılına kıyasla 8 misli daha büyük, kişi başına ise 5 misli daha fazla oldu. 1957-1974 döneminde millî gelirin yıllık ortalama artış temposu yaklaşık olarak %9, 1953-1956 dönemine kıyasla ise 1.5 misli bir fazlalık gösterdi.

1974 yılında millî gelir artışının %93 ü emek verimliliğinin yükselmesi sonucunda sağlandı ve bu artışın ancak %7 si maddî üretim alanında çalışanların sayısının artmasından ileri geldi.

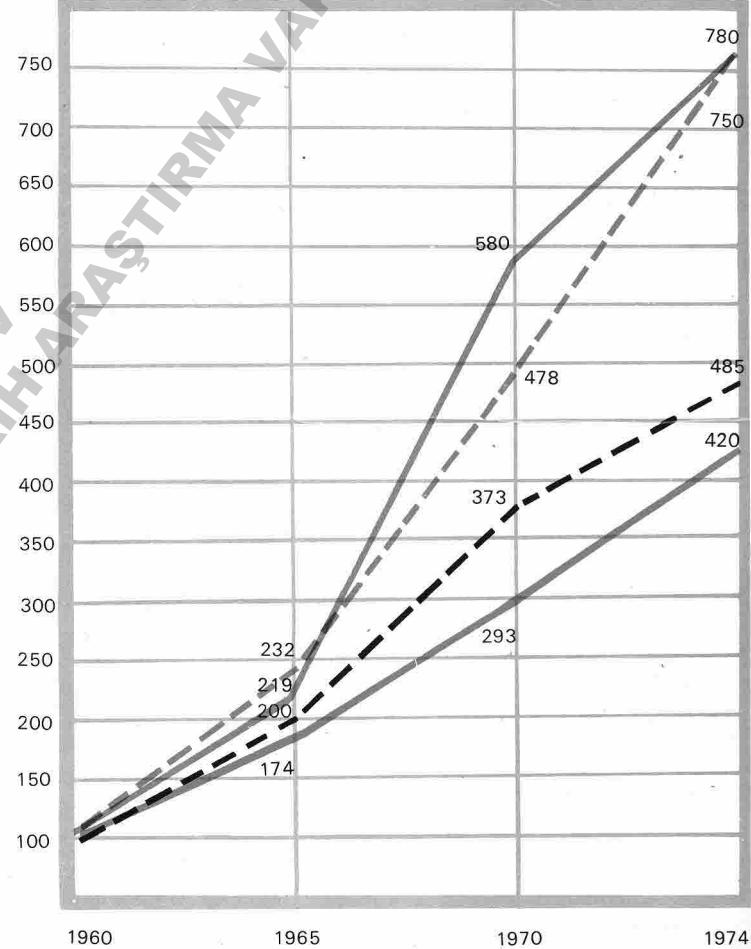
Millî gelirin strüktüründe temelli değişiklikler oldu. 1974 de millî gelirin %52 si sanayiden geldi. Oysa 1939 da sanayinin millî gelire katılım oranı ancak %15 civarındaydı. 1974 yılında elde edilen millî gelirden kişi başına düşen para miktarı 1450 levayı /1495 dolar/ buldu.

V. SANAYİ

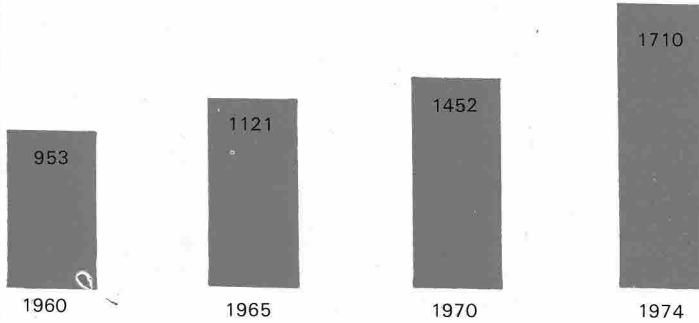
ÜRETİLEN MALLARDAN BAZILARI

	1965	1970	1974
Elektrik enerjisi, milyon kilovat	10244	19513	23200
Taşkömür, bin ton	26254	31411	30100
Kok kömürü, bin ton	733	837	1280
Çelik, bin ton	588	1800	2290
Siyah hadde madenler, bin ton	431	1420	2300
Elektronik kalkülâtörler, bin adet	22	33	45
Elektrik motorları, bin adet	497	750	890
Maden kesme makineleri, bin adet	8	14	16
Traktör, bin adet	3	3	5
Elektrokar, bin adet	17	30	35
Elektrotelfer, bin adet	18	48	75
Radyo, cihazları, bin adet	130	145	100
Televizyon cihazları, bin adet	74	193	90
Telefon cihazları, bin adet	57	349	520
Azotlu gübreler, bin ton	734	856	1000
Karbamit, bin ton	32	667	500
Otomobil dış lastiği, bin adet	327	546	1100

- Kimya ve Kauçuk Sanayii
- Makinecilik ve Maden Sanayii
- Elektrik enerjisi üretimi
- Genel sanayi imalâtı

SANAYİ VE ÜRETİM KOLLARINDA ÇALIŞAN İŞÇİLERİN ORTALAMA
YILLIK İŞ ÜCRETİ, LEVA OLARAK

GENEL SANAYİ ÜRETİMİNİN BAZI SEKTÖRLERE GÖRE STRÜKTÜRÜ

	1960	1965	1970	1974
Toplam olarak	100	100	100	100
Elektrik enerjisi	2.0	2.3	2.5	2.6
Siyah Metalürji	1.1	2.2	3.1	3.5
Makinecilik ve maden sanayii	12.4	16.5	20.2	23.5
Kimya ve Kauçuk Sanayii	3.7	4.8	7.5	7.8
Besin sanayii	33.5	31.8	25.4	23.5

5

Bulgar sanayii İkinci Dünya Savaşından önce az ve tek taraflı gelişmiş bir durumunda idi. Nispeten gelişmiş olan hafif ve besin sanayii zanaatçı bir mahiyette taşıyordu. Makinecilik, metalürji, kimya sanayii gibi sektörler yoktu veya az gelişmişti. Bunun yanı sıra üretimin yeter derecede konsantre edilmemiş olması da sanayi teknik ve teşkilât bakımlarından düşük bir düzeyde olmasına sebebi. İkinci Dünya Savaşı arifesinde Bulgaristanda aşağı yukarı 100 bin kadar kişinin çalıştığı ve çoğu küçük olmak üzere 3500 kadar sınıflı işletme ve işyeri vardı.

Ülkenin endüstrileştirilmesi yolunda atılan ilk adım sanayi işletmelerinin millileştirilmesi oldu. Sanayi yeni temellere oturtulması sonucunda her sanayi kolunun hızlı bir tempo ile gelişmesi imkân içine girdi. Sovyetler Birliği ile mevcut işbirliği sayesinde ve Sovyet ekonomik gücüne dayanarak Savaş sonrası Bulgar endüstrisinin bilimsel teknik temellere otutularak hızla gelişmesine gereken koşullar yaratıldı.

1974 yılında temel sanayi fonları 1965 yılına kıyasla 2 misli çoğaldı, 1964-1974 döneminde işlerin elektrik ve enerji ile donatım faaliyeti 2 mislinin üstünde bir artış gösterdi.

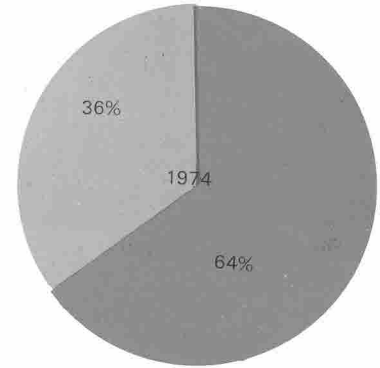
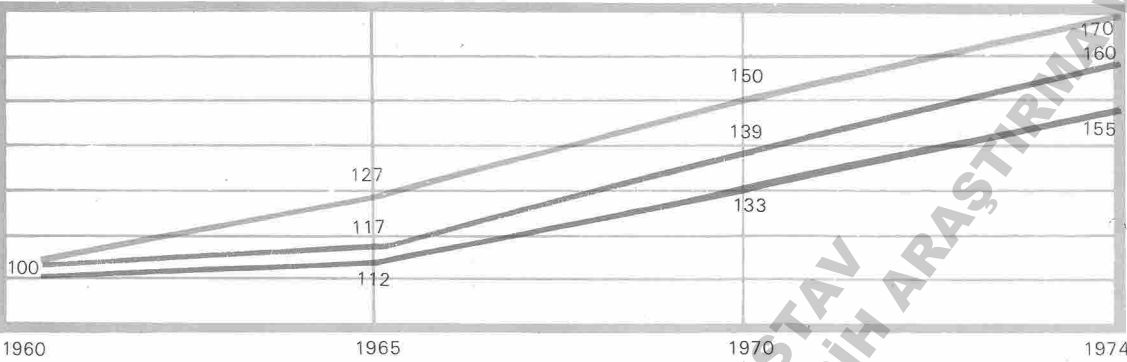
Üretim güçlerinin hızla gelişmesi sonucunda 1974 de sanayi işletmelerinin verdikleri mamukât Savaş öncesi düzeyden 50 misli bir fazlalık gösterdi. Bugün Bulgar sanayii 1939 da elde edilmiş olan sınıflı üretimi altı gün içinde sağlamaktadır.H

Hele üretim araçları yapan sektörlerin üretimi hızlı bir tempo ile arttı. Bu sektörlerin üretim hacmi 1939 yılına kıyasla 115 misli genişledi. Aynı zamanda tüketim maddelerinin üretimi 23 misli çoğaldı.

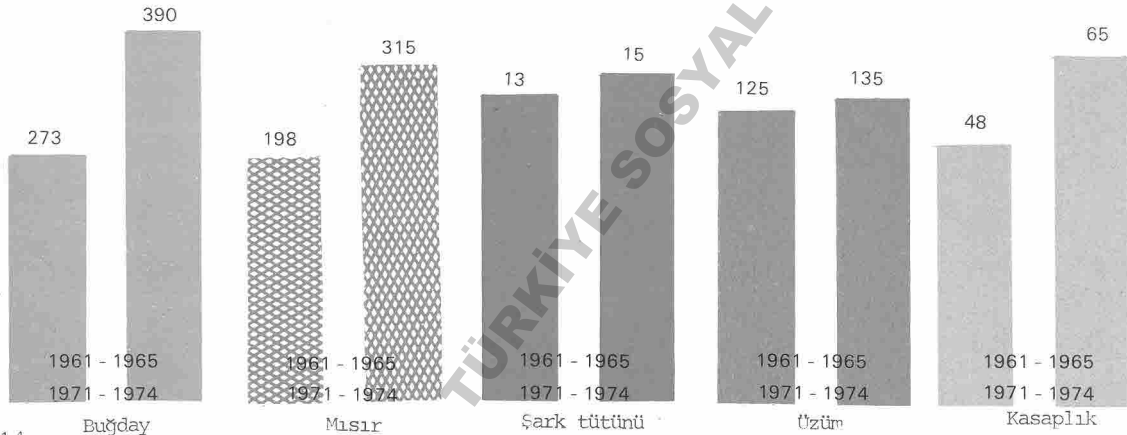
VI. TARIM

TARIM ÜRÜNLERİNİN ENDEKSLERİ

- Hayvancılık
- Genel tarım ürünleri
- Bitkicilik ürünleri

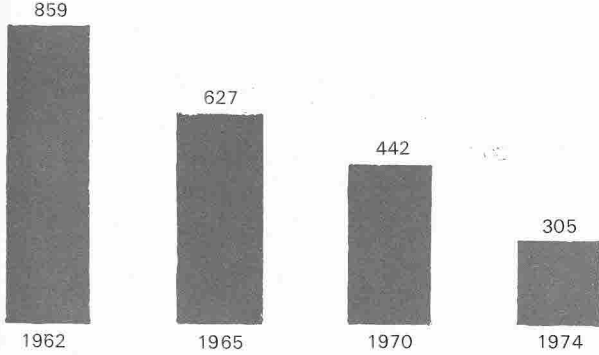
YETİŞTİRİLEN BAZI TARIM ÜRÜNLERİNDEN KİŞİ BAFINA DÜŞEN MİKTAR /kilogram olarak/

Bitkicilik ürünleri

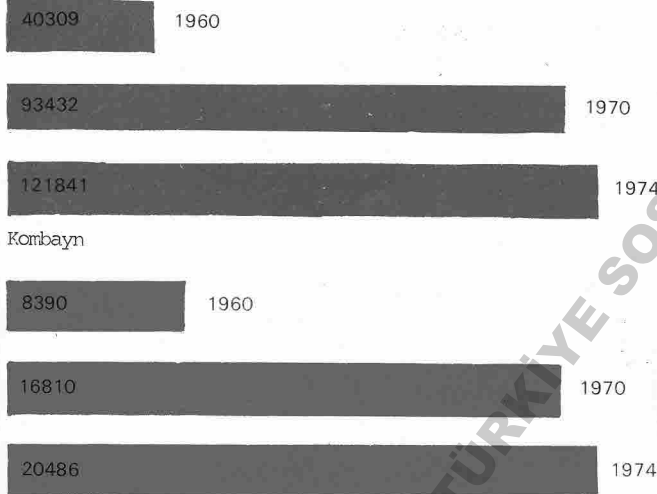
Hayvancılık

BİR TRAKTÖRE DÜŞEN ORTALAMA İŞLENİR TOPRAK, HECTAR
HESABIYLA:

TARIM MAKİNELERİ , ADET

Traktör /herbiri 15 b.g. olarak/

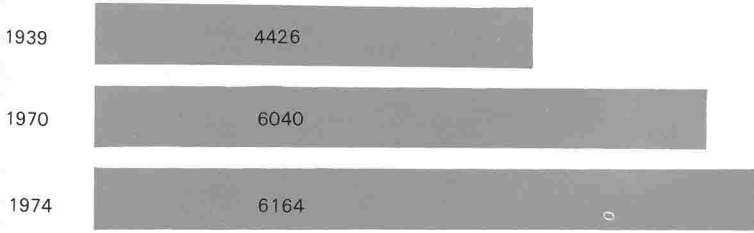
Kombayn

6

İkinci Dünya Savaşı sonunda Bulgaristan tarım işletmeleri küçük ve iptidai, geri kalmış bir tarım ülkesi olarak biliniyordu. Toprak 13 milyon küçük parsel halinde parçalanmıştı. Faal ahalinin %80 i geçimini çiftçilikle sağlıyordu. Bulgar tarım kooperatif üretim temelleri üzerinde gelişti. Kooperatifleşme hareketi daha 1944 yılında başladı. 1944 yılı sonlarında ülkede 110 kooperatif tarım işletmesi vardı. Bundan sonra gelen yıllar zarfında kooperatif tarım işletmelerinin kurulup genişletilmesi sürecine hız verildi. Savaşı izleyen daha ilk yıllarda Sovyetler Birliğinden birkaç bin traktör temin edildi. Bulgaristanda 1974 yılında ortalama 45 bin dekarlık işlenir toprağa sahip 696 kooperatif tarım işletmesi faaliyet halinde idi. Tarımda yaklaşık olarak 52 makine ve traktör istasyonu, 32 tamirhane, 22 sulama sistemi meydana getirildi. Tarım Tarımsal Sınai İşletmelerinin kurulmasıyla gelişme devam etti. Bu işletmeler zamanımızın ekonomik tarım ve teknik bilim esaslarına dayanarak örgütlenmiş büyük kooperatif tarım işletmeleridir. Kooperatif ve Devlet Tarım İşletmelerinde hayvanlara mahsus binalar, depolar, hidromelyoratif tesisler meydana getirilmeye başlandı. Kimyasal gübre kullanılması önemli derecede arttı. Tarımın makineleştirilmesi, teknik ilerleyiş ve bilimin hızlı bir tempo ile tarıma girmesi ve yeni örgütlerin kurulması, tarım ürünlerinin yetiştirilmesi temposunun bir hayli yükselmesine imkân verdi. 1974 de Savaşöncesi düzey en az iki misli aşıldı. Bu artış sırf toprağın entanzif bir tarzda işlenmesi sonucunda sağlandı. Dekar başına yetiştirilen hububat miktarı Savaştan önce 118 kiloqram iken, 1974 yılında 270 kiloğrama yükseldi. Zahire yetiştiriminin yanısıra teknik ürün, meyva ve sebze yetiştirimine büyük önem verilmektedir.

VII. TAŞIT VE ULAŞTIRMA

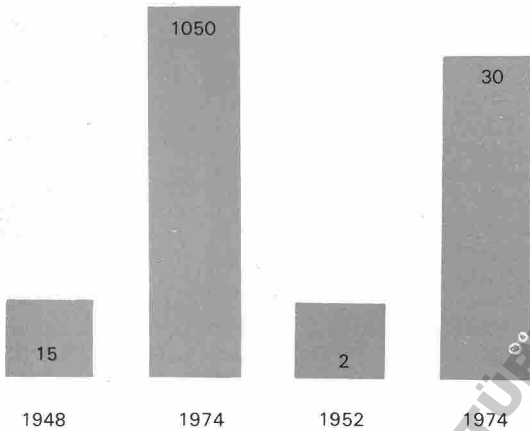
DEMİRYOLLARININ UZUNLUĞU

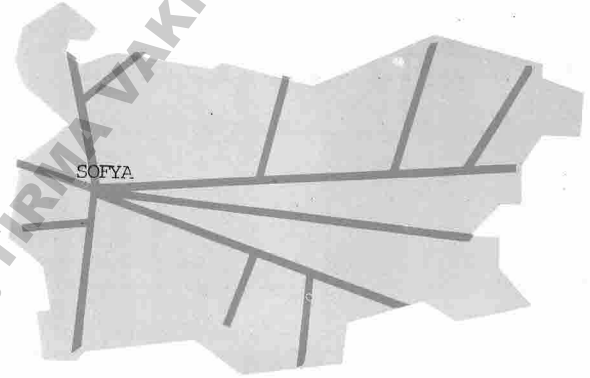
SİVİL HAVA FİLOSU

Yük gemilerinin yükleme kapasitesi, bin ton olarak

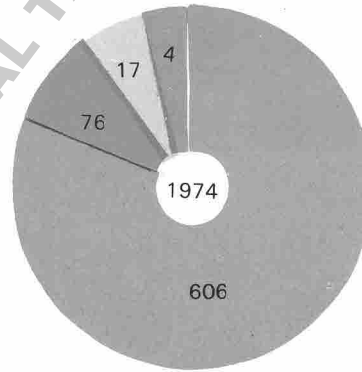
Hava hatlarının uzunluğu, bin ton itibarıyla

DEMİRYOLU HATLARININ ŞEMASI

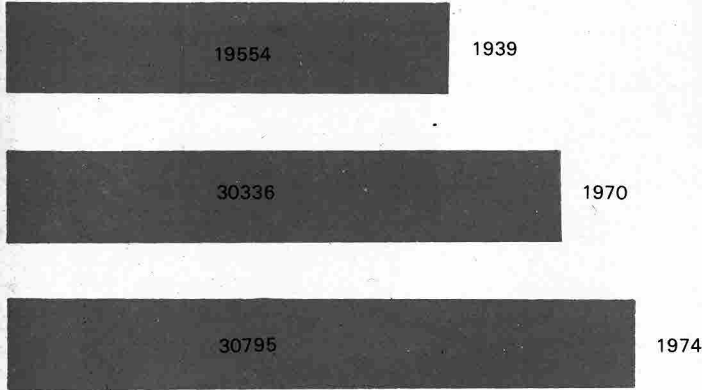
TAŞINAN MALIYAT, MİLYON TON OLARAK

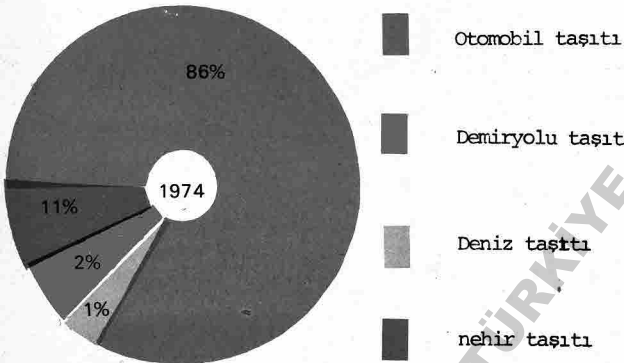
- Otomobil taşıtı işleri
- Demiryolu taşıtı
- Deniz taşıtı
- Nehir taşıtı

ŞOSELERİN UZUNLUĞU, KİLOMETRE OLARAK

1974 DE TAŞITIN MAL NAKLİYATINDAKİ NİSBİ PAYI

Savaşöncesi Bulgaristanda taşıt ve ulaştırma işleri az gelişmiş ve teknik bakımdan geri kalmış bir durumda idiler. 1939 yılından sonra taşıt işlerinin esaslı bir şekilde yeniden düzenlenmesine başlandı. Bu işler tamamen devletin eline geçti ve baştanbaşa plâncılık temellerine oturtuldu.

1956 yılından taşıt işlerinin teknik bakımdan yeniden teşkilâtlandırılmasına başlandı: Demiryolu taşıtında Dizel ve elektrik çekme gücünün tatbikine geçildi, yol ve şoseler baştanbaşa düzenlenmeye tâbi tutuldu, deniz ve nehir limanlarında faaliyete geçirilen makineler geniş ölçüde kol emeğinin yerini aldılar. Hava hatları Bulgaristanın birçok devletle havadan bağlantı kurmasını sağladı. Taşıt faaliyetinin gittikçe genişlemesi taşıt işlerinin geniş ölçüde gelişmesinin direkt bir sonucudur. 1971 de taşınan malların hacmi 1960 yılına kıyasla 6 misli genişledi.

Çift demiryollarının uzunluğu bir hayli arttı. Bulgaristan şimdi otomobil taşıt işlerinin daha hızlı bir tempo ile gelişmesine imkânlar yaratan modern ve gelişmiş bir yol ve şose ağına sahiptir. Köylerarası otomobil hatlarının uzunluğu 1956 da 23 bin kilometreden 1974 de 185 bin kilometreye yükseldi.

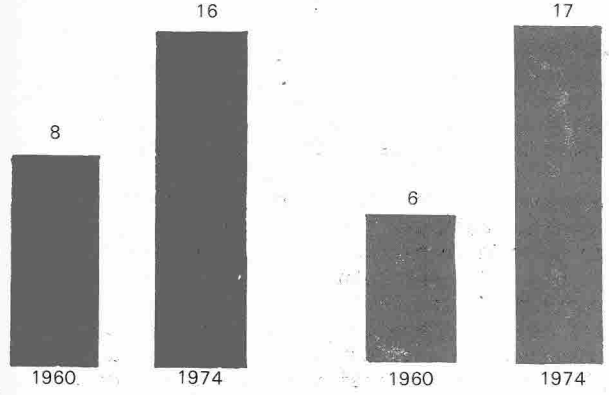
Faaliyet halinde bulunan yük ve yolcu gemileri tamamiyle İkinci Dünya Savaşından sonra gelen yıllar içinde kurulup temin edildi. 1960-1974 döneminde yük deniz filosu tarafından yapılan işler 15 misli bir artış gösterdi. Hava taşıt uçaklarının sayısı son 12 yıl içinde 6 misli, dış hatların uzunluğu ise 7 mislinin üstünde arttı. Posta, telgraf, telefon bağlantıları ve radyo ulaştırma işleri hızlı bir gelişme gösterdiler. Telefon postaları 1960-1974 döneminde 4 misli çoğaldı. Milyonluk telefon sisteminin uygulanmasıyla başkent telefon bağlantılarının genişlemesine imkân verildi.

VIII. İÇ TİCARET

PERAKENDE TİCARETİNE

ADAM BAŞINA SATILAN MALLARDAN BAZILARI

Besin maddeleri

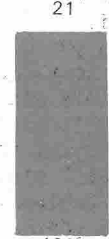

Et, kilogram olarak

Şeker, kilogram olarak

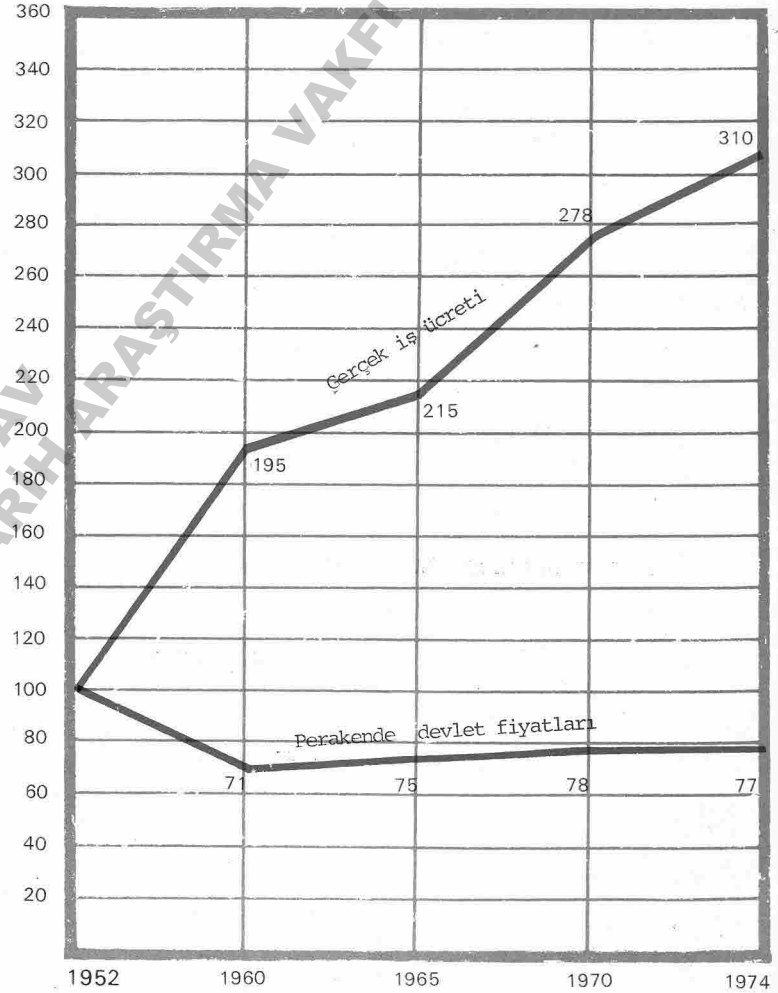
41

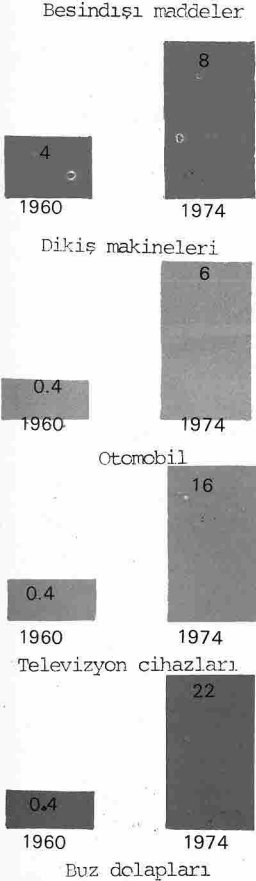
45

Süt, litre hesabıyla

Yumurta, adet

Perakende ticarete 1000 kişiye
satılan mallardan bazıları

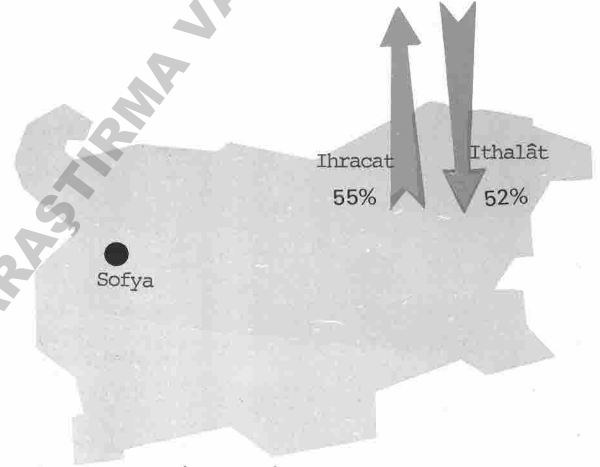
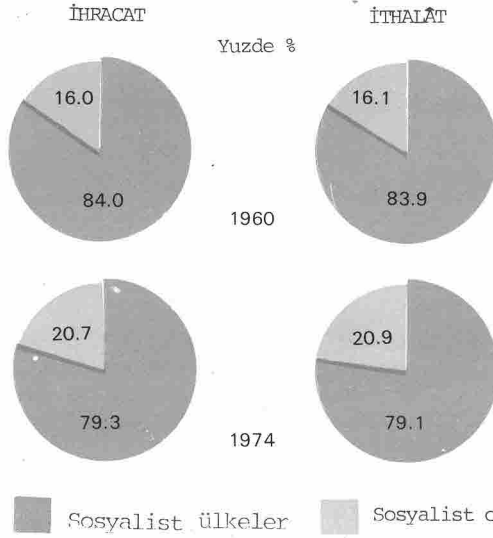
Bulgaristanın geçmişte ekonomik bakımdan geri kalmış olması iç ticarete de etki gösteriyordu. Ticaret işleri geri kalmış bir halde idi. Ticaret kuruluşlarının büyük bir kısmı yerleşim yerlerinde düzensiz bir biçimde dağılmış küçük mağaza ve bakkal dükkanlardan ibaretti.

Arkada kalan yıllar içinde modern teknik araçlarıyla donatılmış birçok ticaret kurumu, mağaza, restoran, pavyon ve benzeri ticaret yerleri meydana getirildi. 1953-1974 döneminde 13 bin yeni mağaza ve 11 bin toplumsal yemekhane ve lokanta açıldı. İşletmelerde, devlet dairelerinde ve okullarda birçok yemekhaneler hizmete verildi. 1974 yılı sonunda Bulgaristanda 55 binin üstünde ticaret kurumu vardı; bulardan 34 bini mağaza, 21 bini ise toplumsal yemekhane ve lokanta idi. Perakende ticaretin yeni usullerinden olan kendi kendine servis, malların açıkta sergilenmesi, yeni dağıtım ve taşıma usulleri gibi ticaret usulleri uygulanıp geliştirilmektedir. Büyük kent ve tüketim merkezlerinde büyük ticaret kurumları ve ticaret kompleksleri kuruldu.

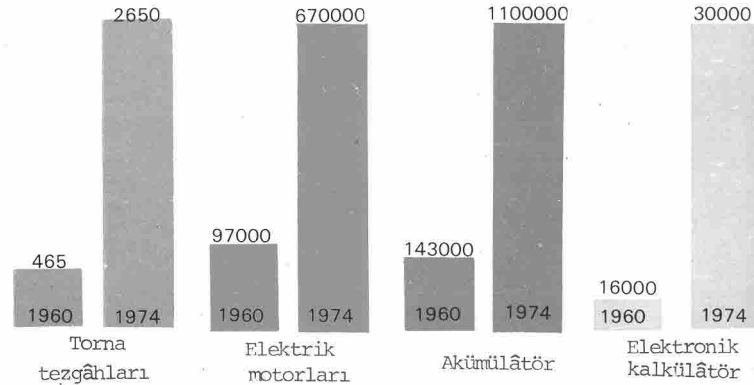
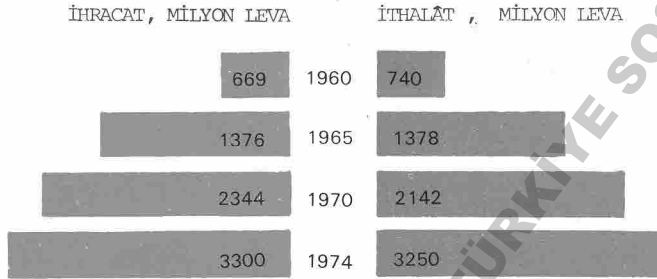
Ahalinin para gelirlerinin artması sonucu olarak perakende mal dolaşımı aralıksız olarak artmaktadır. Mal dolaşımı 1960 yılına kıyasla üç misli bir artış gösterdi. Mal satışının hızla artmasına paralel olarak perakende mal dolaşımın strüktürü de değişti. Besindışı maddelerin ve bilhassa tüketim mallarının satışı hızla artmaktadır.

IX. DİŐ TİCARET

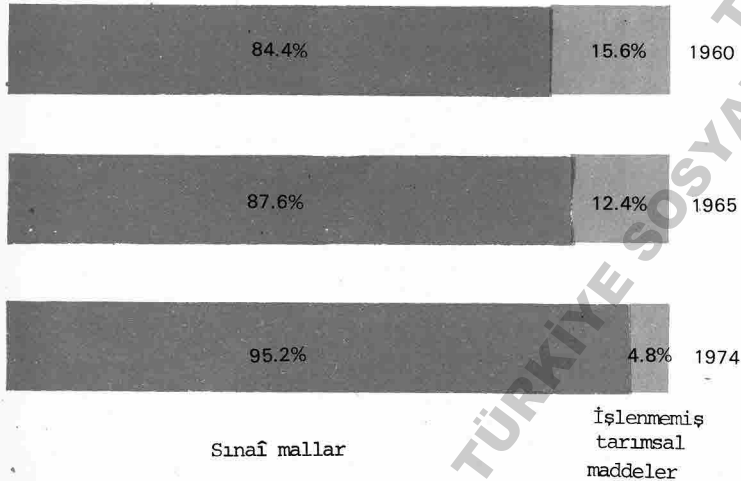
1974 DE SOVYETLER BİRLİŐİ İLE YAPILAN İHRACAT VE İTHALÂTIN GENEL TİCARET HACMİNDEKİ NİSBE PAY ORANI

İHRAC EDİLEN MALLARDAN BAZILARI

SINAI MALLARIN VE İŞLENMEMİŞ TARIMSAL
MADELERİN İHRACATTAKİ NİSBE PAYI

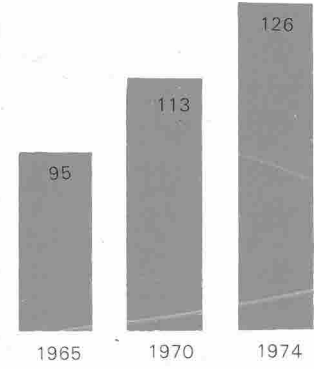

Savaşöncesi Bulgaristanın dış ticareti geri kalmış bir ekonomiye dayanıyordu. Ülkenin ihracat listesinde sınai mallar hemen hemen eksikti. 1939 yılı içinde yapılan ihracat 26 milyon levası tütün olmak üzere 63 milyon leva gibi küçük bir rakamla ifade ediliyordu. İhracatın hemen hemen bütünü %99u/ tarıma dayanıyordu.

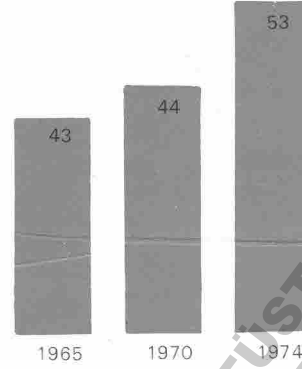
Savaşsonrası Bulgaristanın bir ticaret anlaşması imzalamadığı ilk ülke Sovyetler Birliği idi. Bu anlaşma gereğince Sovyetler Birliği 1945 yılında halk ekonomisine canlandırıcı bir etki yapan binlerce ton mal sağladı. Bulgaristan sosyalist ülkelerle ve her şeyden önce İktisadî Yardımlaşma Konseyine üye ülkelerle faal bir alışveriş yapmaktadır. 1974 de ülkenin mal değiştokuşunun fizikî hacmi 1960 yılına kıyasla 5 misli daha geniş oldu. Mal değiştokuşunun dörtte üçü sosyalist ülkelerle gerçekleştirilmektedir. Bu hacmin yarısından fazlası Sovyetler Birliğine aittir. Sovyetler Birliği Bulgaristanın başlıca dış ticaret partnörüdür. "Sovyetler Birliğinde yapılmıştır" markasını taşıyan makine ve mallar millî ekonominin bütün kollarının maddî ve teknik kaynaklarına biçim vermektedirler. Bulgar mal mübadelesinde Demokratik Almanya Cumhuriyeti ikinci, sonra Çekoslovakya, Polonya, Macaristan v.s. gelmektedir. Bulgaristan sosyalist olmayan ülkelerle de karşılıklı çıkar temeline dayanan ticaret yapmaktadır. Sosyalist olmayan gelişmiş ülkelerden başlıca partnörlerimiz İtalya, Federal Almanya Cumhuriyeti, Avusturya, İngiltere, İsviçre ve Fransadır. Asya, Afrika, ve Lâtin Amerikanın gelişme halinde olan ülkelerle mevcut ekonomik bağlar devamlı bir gelişme halindedirler. Bulgaristanın bu ülkelerle olan mal mübadelesi 1960 da 41 milyon leva iken 1974 de 390 milyon levaya yükseldi.

X. SAĞLIK, ÖĞRETİM VE KÜLTÜR

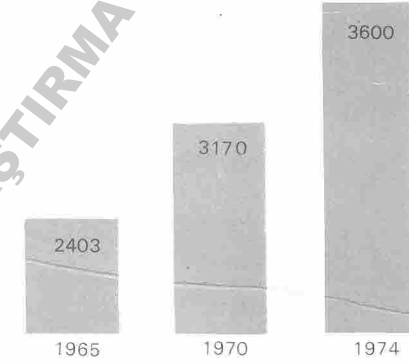
SAĞLIK KURUMLARINDA YATAKLARIN SAYISI, BİN ADET HESABIYLA

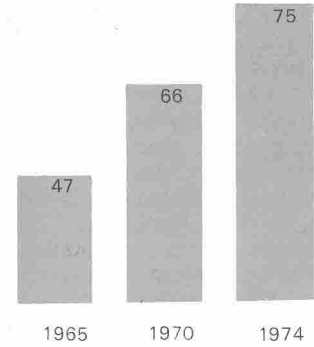
ÇOCUK YUVALARINDA YATAK SAYISI, BİN ADET

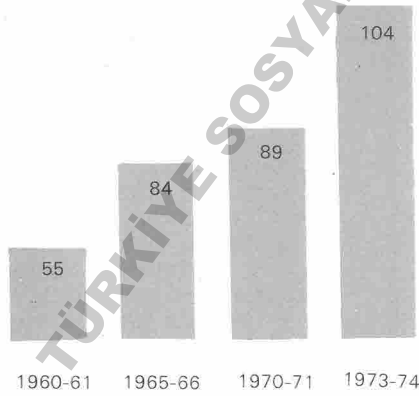
SİNEMA SAYISI

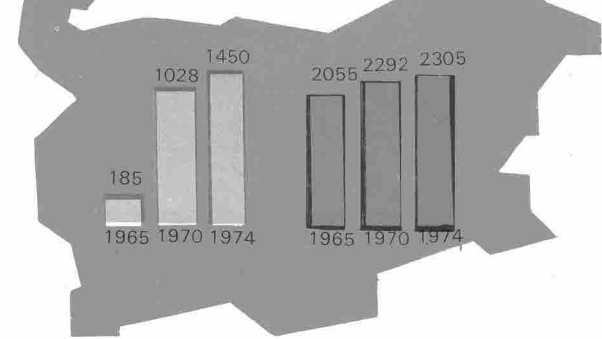
DİNLENME YURTLARINDA YATAK SAYISI, BİN ADET

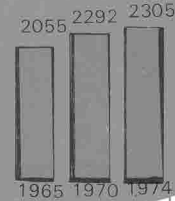
ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİ, BİN ADET

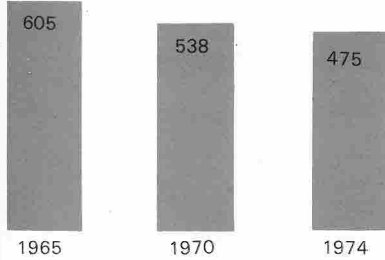
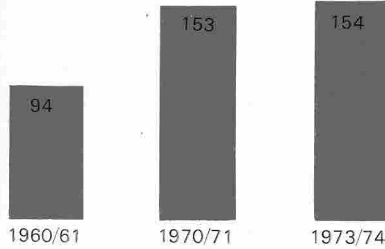
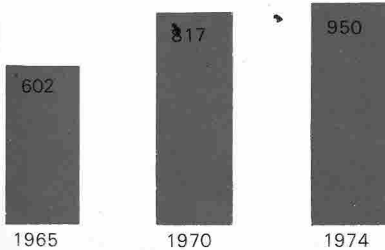
TELEVİZYON ABONE SAYISI, BİN

RADYO ABONE SAYISI, BİN

DOKTOR BAŞINA NÜFUS

TEKNİK OKULLARINA DEVAM EDEN
ÖĞRENCİLERİN SAYISI BİN OLARAKGAZETELERİN YILLIK
TIRAJI, MİLYON OLARAK

Savaşöncesi Bulgaristanda ahalinin önemsiz bir kısmı parasız sağlık yardımından faydalanıyordu. Ahalinin büyük bir kısmı her türlü sağlık yardımından yoksundu. Bulgar halkı bugün genellikle parasız sağlık yardımı görmektedir. Bir sıra sağlık kurumu faaliyet halindedir. Sağlık kurumlarında ve tıp bilimsel araştırma enstitülerinde yüksek ihtisas sahibi doktor, dişçi ve başka sağlık personeli çalışmaktadır. Bulgaristanda 1974 yılı sonunda 1939 yılına kıyasla 6 misli fazla doktor ve 3 misli fazla dişçi görev aldı. Sağlık memuru, ebe, hemşire gibi orta derece sağlık personelinin sayısı hissedilir derecede yükseldi.

Yeni bilincin aşılmasında okulun büyük bir rolü vardır. Geçmişte her yıl yaklaşık olarak 100 bin çocuk okul dışında kalırken, bugün her çocuk mecburî olarak sekiz sınıflı öğrenime tâbidir. 1973/1974 ders yılında çeşitli derece okullarda 1 milyon 542 bin genç öğrenim görüyordu. Sırf meslek ve teknik okullarında 297 bin öğrenci öğrenimlerine devam etmektedir. Bu sayı Savaşöncesi öğrenci sayısından 6 misli fazladır. Yüksek öğretim kurumlarında şimdi 1939 yılına kıyasla 10 misli fazla öğrenci okumaktadır. 1939 da her 10 bin kişiye ancak 16 üniversiteli düşmesine karşılık şimdi 120 öğrenci isabet etmektedir.

Ülkenin kültürel hayatında derin değişiklikler oldu. Sinema, tiyatro, okuma yurtları, kitapçevleri ve benzeri enstitüler halkın hayatına gittikçe daha geniş bir ölçüde girmektedir. Savaşöncesi dönemde Bulgaristanda sinema sayısı pek azdı. 1939 da başlıca şehirlerde olmak üzere ülke içinde ancak 155 sinema salonu vardı. Sinema sayısı 1974 de 3.5 bini buldu. Bulgaristanda her yıl 24 uzun, 370 kısa ve orta büyüklükte ve 58 aktüalite filmi yapılmaktadır.

XI. ULUSLARARASI TURİZM

BULGARİSTAN HALK CUMHURİYETİNİ ZİYARET ETMİŞ OLAN YABANCILARIN SAYISI, BİN OLARAK

	1960	1965	1970	1974
Toplam	201	1084	2537	3500
Bunlardan:				
Toplam	201	1084	2537	3500
Avusturya	6	26	31	38
İngiltere	1	19	50	47
Belçika	0.8	6	10	12
Demokratik Almanya	33	85	125	165
Federal Almanya	10	84	180	180
Yunanistan	2	25	7	713
İtalya	2	11	28	52
Polonya	14	46	115	207
Romanya	7	30	108	130
Birleşik Amerika	3	9	18	18
Sovyetler Birliği	20	60	154	205
Macaristan	3	19	58	66
Fransa	5	21	49	58
Hollânda	1	5	16	16
Çekoslovakya	42	67	393	370
İsviçre	1	5	10	10
İsveç	0.4	4	13	15
Yugoslavya	6	140	483	490

Bulgaristan dünyada eşine az rastlanır gayet elverişli turistik zenginliklere, müsait bir ilkime, şıfalı maden kaynakları ve güzel tabiat manzaraları ile meşhur mükemmel deniz ve dağ sayfiyelerine sahip ülkelerden biridir. Geçmişte turizmi az gelişmiş olan Bulgaristan bugün ilerlemiş bir turistik ülkedir. Otel, restoran, Camping, taşıt aracı, turizm bürosu gibi zengin maddî kaynaklara sahip olan bir sıra büyük turistik site, bu arada Varna yakınlarında Zlatni Piyasatsi /Altın Kumlar/, Drujba /Dostluk/, Albena, Burgas civarında Slançev Briyağ /Güneşli Kıyı/ deniz sayfiyeleri ve başka turistik yerler meydana getirildi. Turistik kurumların gelişmesi ve vizesiz rejimin uygulanması, Bulgaristana gelen yabancı turistlerin sayısının kat kat artmasına inkân verdi. 1965-1974 döneminde ülkeyi ziyaret etmiş olan yabancıların sayısı 3 misli arttı. Bulgaristana dinlenmek ve turizm yapmak için gelen yabancıların %75 i ülkede ortalama 5 günden fazla kalmaktadırlar.

Bulgar turizm kurumları Bulgar vatandaşlarının dış ülkelere gitmelerini organize etmek amacıyla gösterdikleri faaliyeti genişletmektedirler. Her yıl 500 bin Bulgar turisti birçok dış ülkeyi ziyaret etmektedir. Turistlerin yarısı yaz tatillerini dış ülkelerde geçirmek ve turizm yapmak amacıyla Balkanturist Kurumunun hizmetlerinden faydalanmaktadırlar. Bulgaristan 1974 yılında 3 milyon 500 bin yabancı tarafından ziyaret edildi.

XII. DİPLOMATİK İLİŞKİLER

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA YAKFI

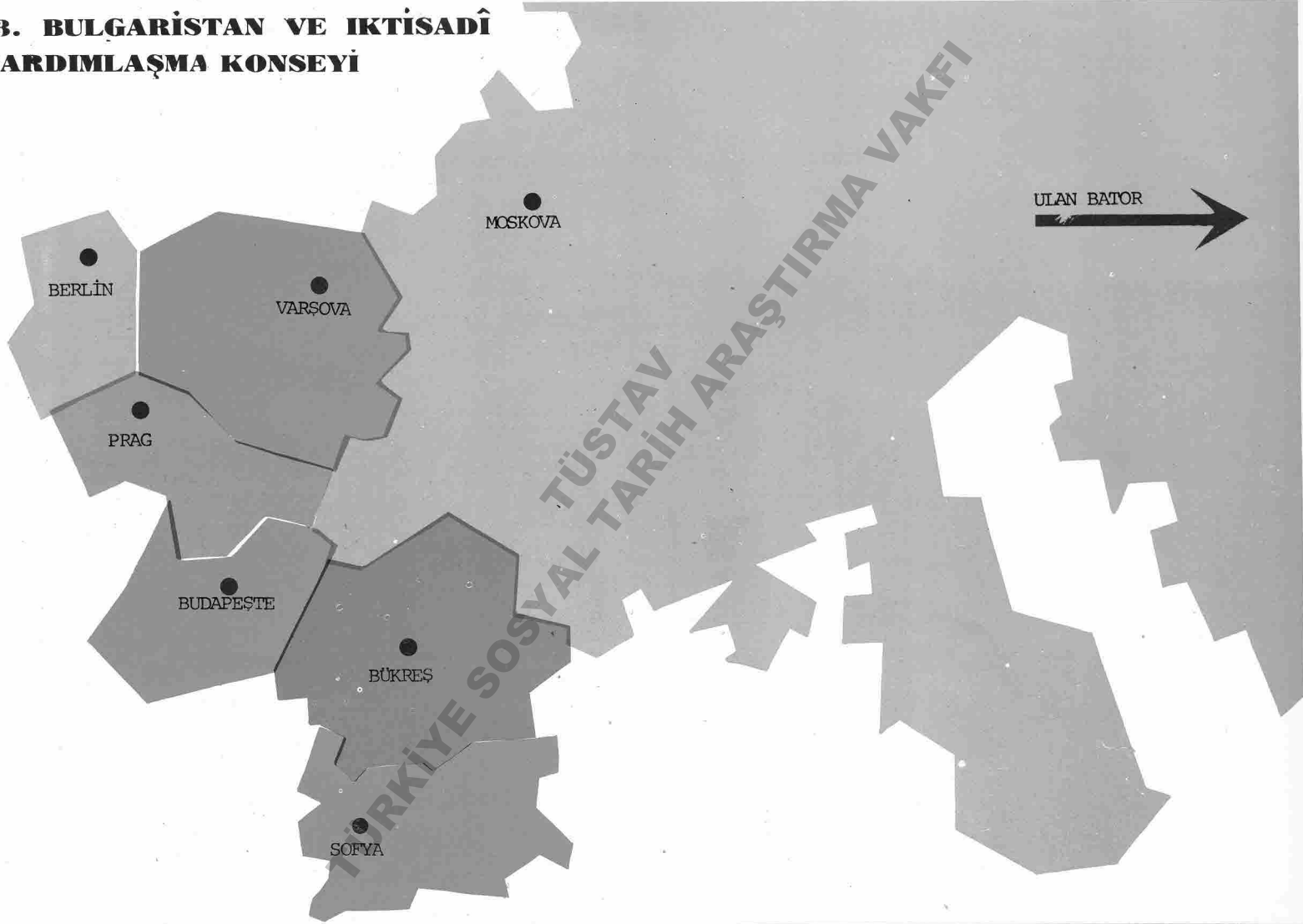
1961
1962
1963
1964
1965
1966
1967
1968
1969
1970
1971
1972
1973
1974
1975
1976
1977
1978
1979
1980
1981
1982
1983
1984
1985
1986
1987
1988
1989
1990
1991
1992
1993
1994
1995
1996
1997
1998
1999
2000
2001
2002
2003
2004
2005
2006
2007
2008
2009
2010
2011
2012
2013
2014
2015
2016
2017
2018
2019
2020
2021
2022
2023
2024
2025

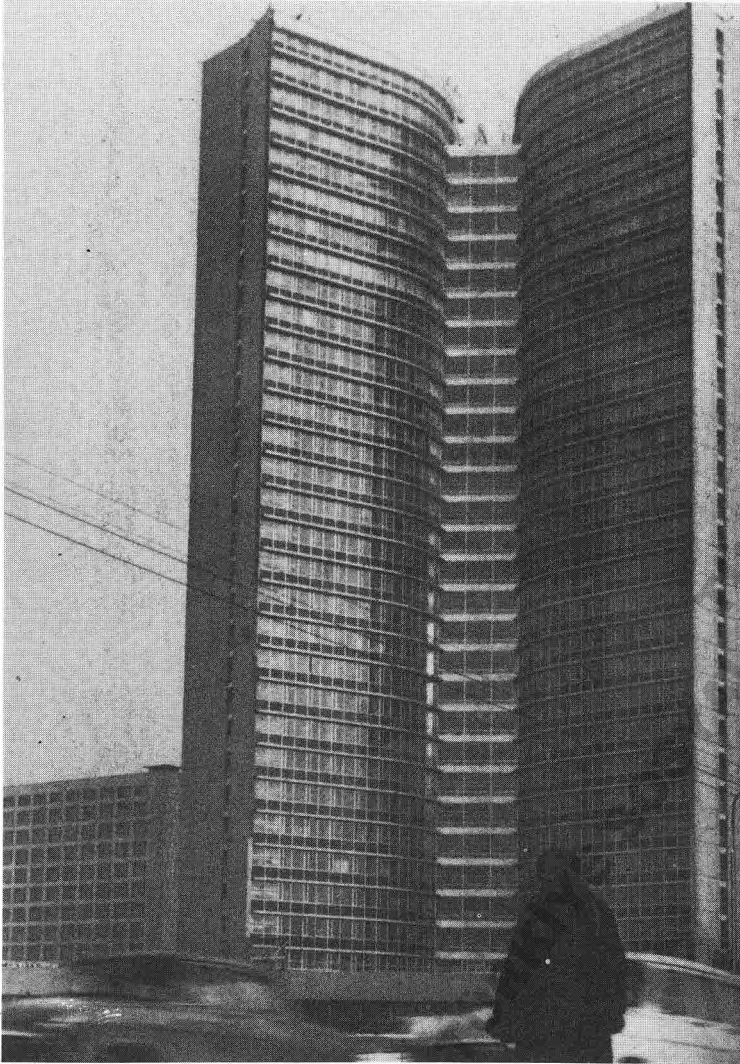

BULGARİSTAN AŞAĞIDAKİ ÜLKELERLE DİPLOMATİK İLİŞKİLER KURMUŞTUR.

1. Avustralya	27. İslânda	53. Pakistan
2. Avusturya	28. Yemen	54. Peru
3. Arnavutluk	29. Kamboç	55. Polonya
4. Cezayir	30. Kenya	56. Romanya
5. İngiltere	31. Çin H.C.	57. Siera Leone
6. Afganistan	32. Kıbrıs	58. Suriye
7. Arjantin	33. Kongo /Brazavil/	59. Sovyetler Birliği
8. Bangladeş	34. Kuveyt	60. Amerika B.D.
9. Belçika	35. Kanada	61. Singapur
10. Birmanya	36. Kolumbiya	62. Sudan
11. Brezilya	37. Kostarika	63. Tunus
12. Ghana	38. Küba	64. Türkiye
13. Gine	39. Laos	65. Macaristan
14. Demokratik Almanya	40. Libya	66. Urugvay
15. Federal Almanya	41. Lübnan	67. Finlanda
16. Yunanistan	42. Lüksemburg	68. Fransa
17. Danimarka	43. Moritanya	69. Hollânda
18. Demokratik Viyetnam	44. Malayziya	70. Çekoslovakya
19. Mısır	45. Mali	71. Merkezî Afrika C.
20. Habeşistan	46. Fas	72. İsviçre
21. Zair	47. Moğolistan	73. İsveç
22. İtalya	48. Güney Yemen H.C.	74. Yugoslavya
23. Hindistan	49. Nepal	75. Güney Viyetnam
24. Endonezya	50. Nijerya	/Devrimci hükümet/
25. İrak	51. Norveç	76. Japonya
26. İran	52. Kore H.D.C.	

13. BULGARİSTAN VE İKTİSADİ YARDIMLAŞMA KONSEYİ

1949 da İktisadî Yardımlaşma Konseyinin kurulması, sosyalist ülkeler arasında daha sıkı bir ekonomik işbirliğinin sağlanması bakımından objektif bir zorunluktur. İktisadî Yardımlaşma Konseyi mahiyet, amaç ve ödevleriyle uluslararası bir iktisadî örgüttür.

Bulgaristanın sosyalist temeller üzerinde sanayileşmesi bilhassa İktisadî Yardımlaşma Konseyine üye ülkelerin ve her şeyden önce Sovyetler Birliğinin yardımıyla gerçekleştirildi.

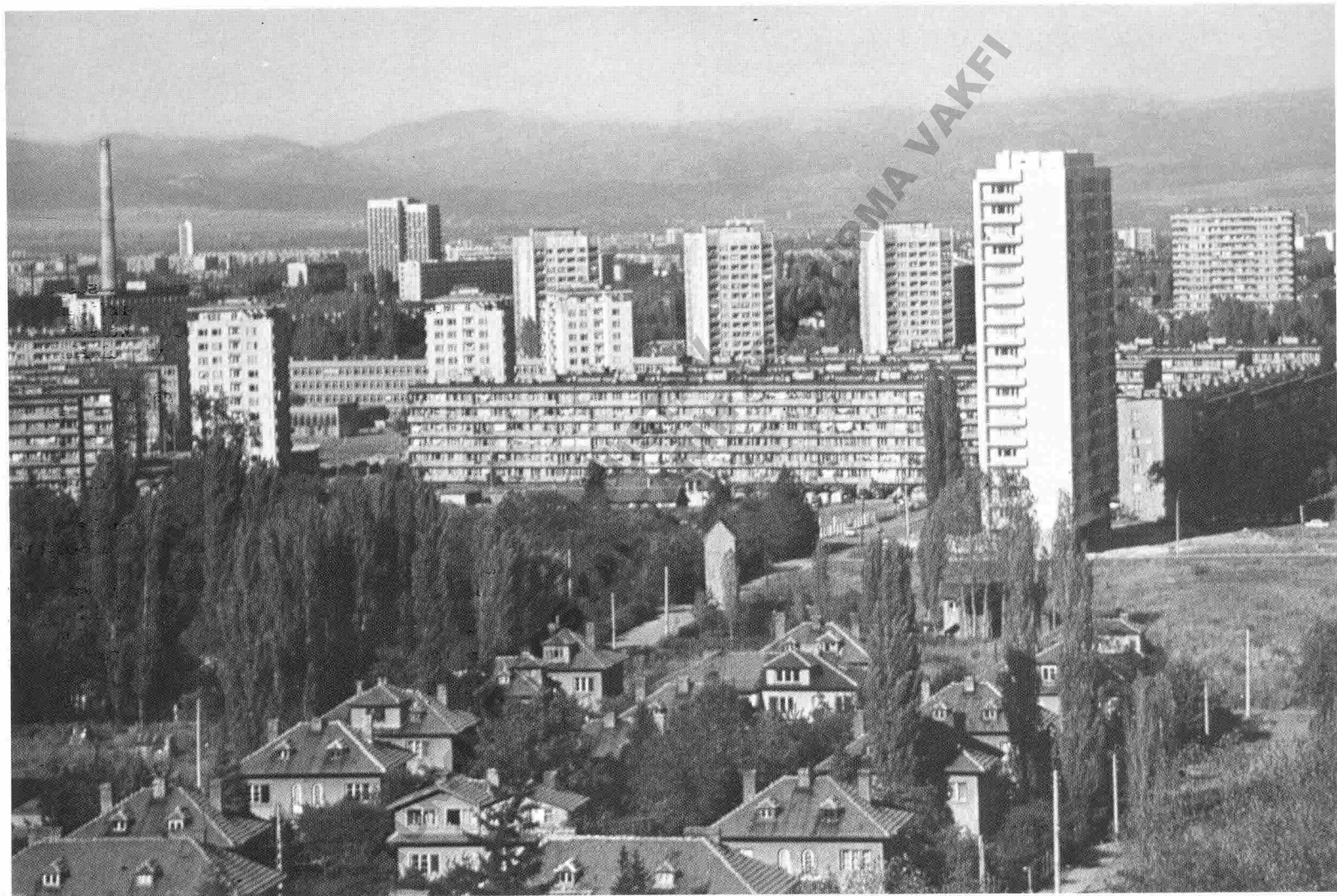
Sovyetler Birliğinin yardımıyla Bulgaristanda 180 in üstünde sanayi işletmesi kuruldu.

Bulgar mal mübadelesinin dörtte üçü İktisadî Yardımlaşma Konseyine üye ülkelerle yapılmaktadır; bunun %50 si Sovyetler Birliğine aittir.

Uluslararası sosyalist ihtisaslaşma ve kooperatifleşme hareketi çerçevesi içinde Bulgaristan bazı tarım makinaleri de ihraç etmektedir. Ülke İktisadî Yardımlaşma Konseyinin bazı örgütlerine de katılmaktadır. Ortak Demiryolu Vagon Parkı, Birleşik Enerji sistemi, Birleşik Atom Araştırma Enstitüsü bunların başında gelir. Bulgaristan ve Macaristan taşıtta elde edilen başarıları ve tarım mak2neleştirilmesi işini inceleyip uygulamak amacıyla Agromaş ve İntransmaş gibi devletlerarası ekonomik işletmeler meydana getirdiler.

İktisadî Yardımlaşma Konseyi tarafından kabul edilen Genel Ekonomik Gelişme Programı Konsey üyesi ülkelerin, bu arada Bulgaristan Halk Cumhuriyetinin de ilerde iktisadî alanda hızlı bir tempo ile gelişmelerine yeni ve geniş inkânlar sağlamaktadır.

İÇİNDEKİLER

	sayfa
1. Nüfus	4
2. Maddî teknik imkânlar ve işgücü	6
3. Bilim ve teknik ilerleyiş	8
4. Millî gelir	10
5. Sanayi	12
6. Tarım	14
7. Taşıt ve ulaştırma	16
8. İç ticaret	18
9. Dış ticaret	20
10. Sağlık, eğitim ve kültür	22
11. Turizm	24
12. Diplomatik ilişkiler	26
13. Bulgaristan ve İktisadî Yardımlaşma Konseyi	28

BULGAR TİCARET VE SANAYİ ODASI

Al. Stamboliyski Bulvarı, 11^a

Telefon: 87 26 31

Teleks: 22374

Telgraf - TORGPALATA

TÜSTAV
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI